WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: „Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

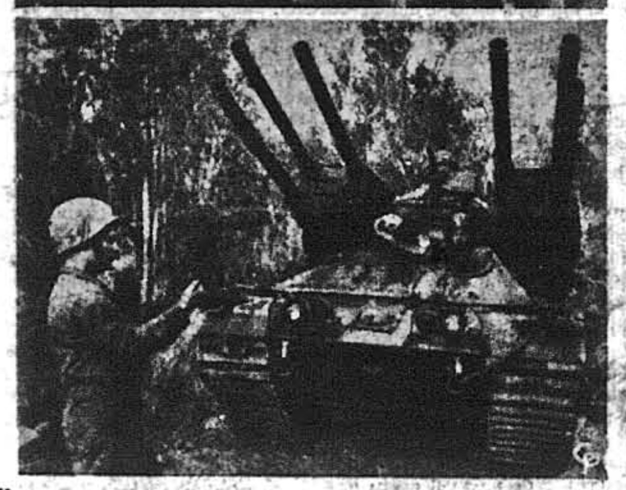
РІК LXIX. Ч. 220. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 17-го ЛИСТОПАДА 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 17, 1962 No. 220. VOL. LXIX.

КАСТРО ПОГРОЖУЄ, ЩО ЗБИВАТИМЕ АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Кубинський прем'єр Фідель Кастро 15-го листопада ц. р. остеріг ЗДА, що кубинці збиватимуть розвідчі американські літаки над Кубою. Як відомо, ЗДА ведуть і далі морську бльокаду Куби та за допомогою летунської розвідки перевіряють, що діється на острові. Кастро свою погрозу вмістив в листі до головного секретаря Об'єднаних Націй У Танта. Лист передав кубинський делегат до ОН Карльос М. Лечуга Гевія. В листі мають бути ще й інші інформації, але не є відомо які. Представник ЗДА відмовився займати становище до нової погрози Кастра. Кубинці зістрелили були 27-го жовтня американський розвідчий літак „У-2", і під час того згинув був летун майор Рудольф Андерсен, тіло якого Кастро видав до ЗДА. Кастро тоді погрожував рішуче, що стрілятиме до американських розвідчих літаків. Представник державного департаменту відповів тоді, що всі перешкоди в розвідчій летунській акції над Кубою „натраплять на протиакцію, бо розвідка мусить продовжуватися". Як тепер розвинуться події, не знати, але представники ЗДА часто заявляли, що морська бльокада мусить так довго продовжуватися, як довго не відбудеться контроля на Кубі, щоб ствердити, що там немає далекосяжних ракет і бомбовиків. Те саме відноситься і до повітряної контролі Куби. Справа починає ускладнюватися ще й тому, що і СССР не виявляє уступливости в справі Куби. В одному з листів Хрущова до Президента є поставлені такі умови розв'язки кубинської кризи, що їх не можуть прийняти ЗДА. У Тант всіми способами старається, щоб здійснити міжнародну контролю на Кубі, бо тоді ЗДА могли б припинити морську бльокаду і повітряну перевірку. Але покищо немає успіхів в цій справі, хоч Хрущов обіцяв президентові Кеннеді, що має бути міжнародна контроля на Кубі. Дехто у Вашингтоні вірить, що Хрущов забере із Куби і 30 бомбовиків, хоч ця справа заплутана тим, що Кастро заявив, що ці літаки є вже кубинською власністю. У Тант обстоює думку, що справу бомбовиків мають вирішити ЗДА в переговорах із СССР.

ЗАЛОГА ҐВАНТАНАМО В ПОГОТІВЛІ

Командант Корпусу Морської Піхоти ген. Дейвід М. Шуп відбув останніми днями інспекцію мілітарних влаштувань і стану залоги на американській військовій базі Ґвантанамо на Кубі. На фото вгорі: ген. Шуп обсервує з допомогою велетенського далековиду довкільну, окуповану комуністичним режимом Кастра кубинську територію. Внизу: американський танк із шести 106-мілім. антитанковими гарматками.

Не вдалося врятувати горіючий корабель на Атлантику; тільки 7 моряків врятувалися

Ню Йорк. — 25 моряків мусіли вкінці залишити вантажний грецький корабель „Капітан Джордж", який вони рятували від пожежі кільканадцять годин. Корабель був навантажений частинно вибуховим матеріялом і сіркою і їхав до порту на Середземному морі. Його матірнім портом є Піреус в Греції. Моряки спустилися на океан в рятункових човнах, але сильний шторм перевертав ті човни. Врятовано тільки 7-ох моряків, а інші загинули без вісті. Цей шторм спричинив клопіт ще іншим 4-ом кораблям, що були на Атлантику у віддалі кількасот миль від берегів ЗДА. І так кораблі „Мунлайт", „Ню Бедфорд" і „Монте Карльо" мусіли протиставитися штормові на Атлантику у віддалі від 200 до 300 миль на схід узбережжя Массачусетсу, а корабель „Керму" недалеко Бермудських островів.

АДЕНАУЕР ВИМАГАЄ РІШУЧОЇ ПОЛІТИКИ ЗДА У ВІДНОШЕННІ ДО МОСКВИ

РОЗМОВИ ПРЕЗИДЕНТА КЕННЕДІ З КАНЦЛЕРОМ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ АДЕНАУЕРОМ ЗАКІНЧИЛИСЯ ПРОГОЛОШЕННЯМ СПІЛЬНОГО КОМУНІКАТУ

Вашингтон. — Під час пресової конференції, що відбулася тут у Національному Пресовому Клюбі в четвер дня 15 листопада після закінчення розмов між президентом Кеннеді з канцлером Західньої Німеччини Конрадом Аденауером, останній виступив із суґестією, що політика ЗДА у відношенні до Совєтського Союзу повинна бути твердша і рішучіша. Поглядову лекцію в цьому напрямку дала, на думку Аденауера, кубинська криза і це було однією із головних тем його розмов із президентом Кеннеді під час двократної зустрічі в Білому Домі. „Якщо ви чуєте знову і знову балачки про співіснування — казав Аденауер — тоді ви починаєте справді таки вірити, що коекзистенційних тенденцій дотримується і друга сторона. Але ж у майбутньому, якщо мені знову говоритимуть про співіснування, то я пригадуватиму собі справу Куби". Того ж самого дня Білий Дім проголосив підписаний президентом Кеннеді і канцлером Аденауером спільний комунікат про відбуті між ними розмови. Найголовнішим у цьому комунікаті є ствердження, що свобода і життєздатність Берліну буде зберігана й охоронювана в усіх умовах і всіма засобами. В дальшому, у комунікаті стверджується, що Кеннеді й Аденауер обговорювали зокрема події зв'язані з Кубою і передискутували проблеми східньо-західніх взаємин, як і мілітарні завдання Північно-Атлантійського Пакту. Обидва і президент Кеннеді і канцлер Аденауер погодилися на тому, що НАТО продовжує бути базою втримання свободи і що треба всіма можливими засобами і шляхами скріплювати цей союз. Обговорюючи під час пресової конференції в Національному Пресовому Клюбі вислід переведених у Білому Домі спільних розмов і торкаючися совєтських ракетних баз на Кубі, канцлер Аденауер заявив, що справа з цими ракетами повинна бути пересторогою, що другій стороні не можна вірити на слово і трактувати поважно всі її заяви, і що треба бути твердшим у переговорах.

У зв'язку із цим Аденауер кількома наворотами пригадав і підкреслив, що Совєти брехали в заявах передаваних американському урядові про те, що, мовляв, на Кубі немає ніякої агресивної зброї і тому ж треба брати до уваги тільки совєтські діла а не слова. Відповідаючи на запити журналістів в справі взаємин між Західньою Німеччиною і Францією, Аденауер ствердив, що його і де Голя найглибшим бажанням є встановити греблю в серці Европи проти комуністичної агресії і поєднати обидві нації не тільки з допомогою договорів, але передусім поглибленням людських взаємин між народами і людьми обидвох країн. Щодо афери із журналом „Шпіґель", то Аденауер заявив, що арештування його видавця і редактора відбулося під закидом державної зради, але ж це ув'язнення не порушило існуючої у Західній Німеччині пресової свободи, бо журнал виходить далі, а його редактор має повну змогу писати свої статті у в'язничній келії і передавати їх редакції для надрукування. Крім розмов з президентом Кеннеді Аденауер відбув теж довшу розмову з державним секретарем Діном Раском, під час якої були обговорені головним чином справи зв'язані з Берліном, НАТО й Европейською Економічною Спільнотою.

Кеннеді має найменувати Гертера на окремого представника для ведення торговельних переговорів

Вашингтон. — Президент Кеннеді повідомив 15-го листопада, що він наменує колишнього державного секретаря за президентури Айзенгауера Крістіяна А. Гертера на окремого представника для ведення торговельних переговорів, згідно з новим торговельним законом, який передбачає новий пост із річною платнею дол. 27.500. Сенат має затвердити цю номінацію. Це становище є концесією для американського промислу, який боїться конкуренції з-за кордону внаслідок того, що зменшене буде мито від імпортованих товарів. Гертер буде також координатором різних агенцій, які діють у зв'язку з закордонною торгівлею. Президент Кеннеді заявив, що окремий торговельний представник „гратиме головну ролю у формуванні торговельної політики". Недавно він був головою комітету, який вивчав персональні проблеми працівників у закордонній дипломатичній службі.

Південна Реґіональна Рада оскаржує Президента в байдужності до негрів

Атланта, Джорджія. — Південна Реґіональна Рада, яка складається з білих і негритянських членів, видала окрему працю про стан охорони громадянських прав в Олбані, Джорджія, в якій стверджується, що уряд президента Кеннеді не зробив нічого в тому напрямку, щоб обороняти громадянські права негритянського населення в Олбані. В цій заяві пишеться таке: „Федеральний уряд, поважно репрезентований департаментом справедливости, весь час, від самого початку, вештався біля Олбані, але, в що не хочеться вірити, він нічого не робив". Уряд нічого не робив від себе, хіба що починав діяти аж тоді, коли були насильні акції противників рівних прав для всіх. В Олбані заарештовано „їздців волі", які домагалися рівних прав для кольорового населення на комунікаційних засобах. Їх місцева поліція арештувала не за порушення сеґреґаційного закону, тільки за „порушення миру", „парадування без дозволу" і за „непослух урядовцям". Південна Реґіональна Рада не є вдоволена з того, що 8 років минуло від рішення Найвищого Суду ЗДА про те, що расова сеґреґація є протиконституційна, але від 1954-го року так мало зробив уряд, Конґрес і поступові кола в південних стейтах, щоб здійснити рішення Найвищого Суду країни.

Генрі Кебот Ладж пропонує нову світову організацію — Конфедерацію Вільних

Сан Франціско. — Колишній американський амбасадор до Об'єднаних Націй Генрі Кебот Ладж, промовляючи на прийнятті світової Конференції Англомовної Унії, пропонував заснувати нову світову організацію, яка мала б називатися Конфедерацією Вільних. Ладж сказав, що Об'єднані Нації мають бути блискучим і успішним інструментом міжнародної акції, але до ОН належать і комуністичні держави, тому вони не можуть свобідно діяти. І тому то Комонвелт Держав та ЗДА повинні оголосити другу Атлантійську Хартію, і це було б першим кроком до нової організації в світі, об'єднання вільних держав. На цьому бенкеті присутній був і чоловік англійської королеви Єлисавети II — князь Филип. Він сказав, що і Ладж здає собі справу з того, що легше є розгортати пляни широкої коаліції вільних держав, як здійснювати створення нової організації — Конфедерації Вільних.

Цивільний лорд британського морського міністерства плянував втечу до Москви

Лондон. — Афера совєтського шпигуна і гомосексуаліста Вільяма Дж. Ц. Вассаля, що довгими роками працював, як службовець у британському морському міністерстві, продаючи Совєтам державні і військові таємниці, поширюється. Як востаннє виявлено, з Вассалем вдержував близькі взаємини довголітній цивільний лорд цього ж міністерства Томас Галбрейт, член Британської Палати Лордів, який разом з Вассалем заплянував був навіть свою втечу до Совєтського Союзу, так, як це зробив британський атомний дослідник Понтекорво. У зв'язку з усіми цими ревеляціями і з аферою Вассаля і Галбрейта британський прем'єр міністрів Мекміллен був примушений виступити в парляменті з повідомленням, що уряд рішений „встановити правду" в цілій цій афері і призначив для її повного розсліду окремий тричленний трибунал під проводом лорда Редкліффа. Під час промови Мекміллена Галбрейт сидів на залі разом з іншими послами і слухав спокійно ревеляцій про свої взаємини з гомосексуалістом і совєтським шпигуном. Галбрейт був цивільним лордом адміралітії до 1959 р. і потім став державним підсекретарем для Шотляндії і зрезиґнував із останнього посту щойно останнім часом після розкриття афери Вассаля. Заяву Мекміллена про призначення спеціяльного трибуналу для розгляду афери Вассаля і Галбрейта прийняла британська опозиція, очолювана Гю Ґейтскеллом, із задоволенням.

Нюйоркський стейт видав інструкції про те, як в школах навчати про загрозу комунізму

Олбані, Н. Й. — Стейтовий департамент виховання опублікував нові інструкції, як треба в школах навчати учнів про загрозу від комунізму. В цій інструкції є список книжок, брошур та інших допоміжних засобів, які дають вияснення про комунізм, його філософію та його економічний характер. Стейтовий комісар виховання д-р Джеймс Е. Аллен молодший заявив, що американські громадяни повинні бути поінформовані про тло недемократичного уряду, щоб „могти пізнати небезпеку для волі, яку тоталітарний уряд створює для демократії в світі". Американський громадянин має знати, чому він є за демократію і чому має бути проти диктатури, — казав комісар виховання Аллен. Інформації про комунізм мають бути подавані в курсах світової географії, світової історії і американської історії. Цих предметів навчається в 9-му і 10-му роках навчання, а історії ще вчасніше. В інструкції повчається, що комунізм треба вважати за одну з форм найгіршого тоталітаризму, є противний американській волі і демократизмові.

Українець обраний на асемблімена з Північної Дакоти

Бісмарк, Норт Дакота. — Останні вибори в стейті Норт Дакота пройшли під знаком перемоги республіканців. Подавляючою більшістю голосів перевибраний до Сенату ЗДА відомий приятель українців, сенатор Мілтон Р. Янґ, який є спонзором резолюції про „Тиждень Поневолених Націй" та резолюції в обороні Українських Церков і митрополита-ісповідника Кир Йосифа Сліпого. Переобрані до Конґресу також добрий приятель українців і спонзор конґресової резолюції в справі наших Церков, конґресмен Дан Л. Шорт, як також конґресмен Г. Найґард, який завжди активно піддержує всі справи в користь визволення поневолених народів. Найбільш цікавим для української громади те, що з двох українських кандидатів до стейтової леґіслятури п. Майк Олійник з Белфилд, Н. Д., здобув найбільше голосів в окрузі і перший в історії стейту Північної Дакоти українець обраний на стейтового асемблімена. Треба згадати, що по боці Республіканської партії, на бажання стейтового Республіканського Комітету взяв активну участь у передвиборчій кампанії голова Філії УККА д-р Антін Жуковський, висилаючи м. ін. кілька тисяч особистих листів на всі знані адреси українців в Північній Дакоті.

Федір П. Піґідо, заступник голови В. О. УНРади, помер у Мюнхені

Мюнхен, Німеччина. — Минулої неділі, 11-го листопада 1962, тут після довгої недуги помер на 74-му році життя видатний український політичний діяч, заступник голови Виконавчого Органу Української Національної Ради та керівник його ресорту фінансів, член Центрального Комітету Української Революційно-Демократичної Партії, сл. п. дипл. інженер Федір Петрович Піґідо. Похорон мав відбутися 15-го листопада 1962 на цвинтарі Фельдмохін біля Мюнхену. Покійний брав активну участь в українському громадсько-політичному житті вже від 1913 року, пережив страшні роки комуно-московської окупації України між двома світовими війнами, а опинившись на еміґрації в 1943-му році відіграв провідну ролю в політично-громадській активності української еміґрації, бувши членом УНРади від 1950-го року.

Восьмий з'їзд Болгарської Компартії закінчився дальшою чисткою в її рядах

Софія. — В середу 14 листопада закінчився тут восьмий з'їзд Болгарської Комуністичної Партії „вибором" нового центрального комітету цієї партії і її першого секретаря, що ним став, як це було вже відомо з першого дня з'їзду, Тодор Живков. В додатку до повідомлення про вичищених ще перед з'їздом із ЦК Болгарської компартії і болгарського уряду комуністів, проголошено тепер, наприкінці з'їзду, що з партійного бюра виключено крім прем'єра Антона Юґова і його заступника Ґеорґія Цанкова ще теж першого заступника прем'єра Райка Дамянова. Вичищено з ЦК партії теж міністра закордонних справ Карла Луканова, позбавляючи водночас його посту в уряді. Кількість членів нового центрального комітету підвищено до 101. В старому складі цей ЦК нараховував 88 членів і з цього числа вичищено 27. Кількість кандидатів в новому ЦК збільшено із 43 до 67. Само ж Політбюро має тепер дев'ять членів замість попередніх десять.

Актуалізується справа видання „Українських народних мелодій"

Ню Йорк. — Комітет видання „Українських народних мелодій" звернувся до українських лікарів у ЗДА і Канаді за фінансовою допомогою потрібною до видання цієї монументальної праці, що має появитися в 10 томах. Українські лікарі належать до найповажнішого професійного стану в українському суспільстві й при їх допомозі можна буде видати цей монументальний твір. УВАН і НТШ приступлять спільно до видання цього збірника, що його впродовж 40 років зібрав і зредагував проф. д-р Зиновій Лисько. „Українські народні мелодії" — це дванадцять тисяч записаних з усіх областей України пісень, опрацьованих із детальними показниками. В тому опрацюванні „УНМ" виповнятиме прогалину в культурному надбанні українського народу, а також ревіндикуватиме безліч мелодій, присвоєних чужими народами. До Комітету видання „УНМ" входять: д-р Мирослав Антонович, музиколог, Голляндія; д-р Аристид Вирста, музиколог, Париж; проф. Володимир Грудин, композитор, Ню Йорк; д-р Василь Витвицький, музиколог, Дітройт; Нестор Городовенко, диригент, Канада; Святослав Гординський, мистець, Ню Йорк; Йосип Гірняк, театральний діяч, Ню Йорк; о. Володимир Жулкевич, Канада; Борис Максимович, піяніст, Дітройт; проф. Роман Придаткевич, музиколог і композитор, Моррей, Кентаки; Петро Холодний, мистець, Ню Йорк. Діловий Комітет заступає дир. Маріян Коць із щадниці „Самопоміч" у Джерзі Сіті.

Представники УРСоюзу і „Провидіння" обрані до Екзекутиви Братерського Конґресу Пенсилвенії

Питсбурґ, Па. — В понеділок і вівторок 12 і 13-го листопада тут відбулися 51-ші з черги річні збори Братерського Конґресу Пенсилвенії, в результаті яких представники УРСоюзу та „Провидіння", що мають свої головні осідки у цьому стейті, були обрані до Екзекутиви Конґресу. Пані Стефанія Вовчок, головний касир Союзу Українців Католиків „Провидіння", була обрана на 2-го віце-президента Конґресу, а п. Теодор Миник, гол. секретар Українського Робітничого Союзу, обраний на члена Екзекутиви, хоч сам з уваги на недугу не міг взяти участи в нарадах. Український Народний Союз, що є членом цього Конґресу, заступали на цих нарадах гол. предсідник Йосип Лисогір та гол. радний Андрій Джула. Усіх учасників нарад було 116, і вони репрезентували 53 братерсько-запомогові організації. Під час влаштованого з нагоди цих нарад бенкету головну промову виголосив угорський священик-патріот о. Імре Ковач, говорячи про комуністичну загрозу для вільного світу та згадуючи героїчну боротьбу поневолених комуно-московським імперіялізмом народів, в цьому й українського, проти цієї загрози.

АНГЛОМОВНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК ПОЯВИТЬСЯ В ПОЛОВИНІ НАСТУПНОГО ТИЖНЯ

З уваги на вільний від праці День Подяки в четвер, 22-го листопада, та на потребу деякого ремонту в своїх приміщеннях, „Свобода" не працюватиме також у п'ятницю, 23-го листопада, отже видання щоденника на суботу, 24-го листопада, не появиться. Натомість видання щоденника з п'ятниці, 23-го листопада, вийде в збільшеному об'ємі. З тих причин в наступному тижні не міг би появитися й англомовний „Український Тижневик" і тому, для кращої обслуги читачів, цьоготижневе видання „Українського Тижневика" відложено до половини наступного тижня і воно появиться з датою середи, 21-го листопада.

В АМЕРИЦІ

● Американська фльота в останніх двох тижнях переконтролювала 35 торговельних кораблів, які плили до Куби. Між тими кораблями було 8 совєтських, 3 з країн комуністичного бльоку, 18 кораблів були на службі комуністів, а 6 кораблів зазначені як „інші". Фльота не подала, скільки з тих кораблів були дійсно контрольовані моряками ЗДА, і скільки були перевірювані „на око".

● У видавництві „Пантеон Букс" вийшов переклад книжки Індра Монтанеллі під заголовком „Римляни без лаврових вінків". Автор представив Цезаря як такого, що вганяв за жінками і старався завжди зачісувати волосся ззаду голови, щоб прикрити велику лисину, якої соромився. Коли Цезар вернувся в тріюмфі з леґіонами до Риму, то вояки шептали до себе на вулиці: „Лисий розпусник вернувся!" Видко, що і в Італії є люди, які плюють на своє минуле...

● Станція Колюмбія Бродкестінґ Систем подала вістку про те, що шваґер президента Кеннеді директор Корпусу Миру Сарджент Шрайвер в найближчому році кандидуватиме на губернатора стейту Іллиной. Але найближчий приятель Шрайвера заперечив ту поголоску бо іллинойським губернатором є демократ, і важко повірити, щоб демократ Шрайвер старався про цей виборний пост. Шрайвер є тепер в Танґанайці в Африці.

● Секретар Праці Віллярд Вірц заявив на пресовій конференції в Крайовому Жіночому Клюбі, що 30-годинний тиждень праці не є жадною розв'язкою проблеми безробіття, спричиненої автоматизацією праці. Вірц є проти коротшого тижня праці, бо „ми потребуємо більше праці, а не менше", казав секретар праці. ЗДА в найближчих 8-ох роках потребуватимуть п'ятьох мільйонів вишколених робітників.

У СВІТІ

● Папа Іван XXIII встановив декретом дуже основну зміну в католицькій літургії, впроваджуючи згадування імени св. Йосифа в канон Пречистої Діви Марії. Проголосив цей папський декрет кардинал Чіконьяні, ватиканський державний секретар. Обов'язуватиме ця зміна в усіх трьох католицьких обрядах від дня 8 грудня ц. р., значить дня, в якому буде закінчена перша сесія Вселенського Другого Ватиканського Собору.

● Британський уряд виступив із проєктом, щоб Европейську Спільноту Народів перетворити в господарське об'єднання тринадцяти держав, кількість населення яких нараховуватиме 260 000 000 людей.

● В Тель Авіві, Ізраїль, поставлено в стан обвинувачення 50-літнього Гірша Віренблятта, заступника диригента Ізраїльської Національної Опери за те, що під час другої світової війни він видав в руки гітлерівських вбивників на певну смерть тисячі жидів. Гірш Віренблят, польський жид з Бендзіна, прибув до Палестини три роки тому і його тут зідентифікували як одного з „капо" в гітлерівському концтаборі, й оскаржили у співпраці з нацистами в нищенні жидів. Над Віренбляттом відбудеться незабаром судова розправа, але покищо він звільнений з в'язниці і виконує свій фах.

● Як повідомляє совєтська преса, совєтський летун майор Евгеній Н. Андреєв, встановив рекорд у стрибку з парашутом, перелітаючи без парашута 15 миль і відкриваючи його щойно в останній фазі свого спадання на землю. Другий совєтський парашутист полковник Пйотр Долгов згинув під час подібної спроби в цьому ж дні, в якому відбувався стрибок Андреєва, значить 1-го листопада ц. р.

● На аукціоні в Лондоні американський архивар-книгар Г. П. Кравс з Ню Йорку купив за 3.600 англійських фунтів, себто 10.080 дол. листа з підписом королеви Єлисавети I за яким славетний англійський адмірал-полководець Франсіс Дрейк вирушив 1587 р. проти Еспанії і затопив біля Кадізу 33 еспанські кораблі. Родинне місто Франсіса Дрейка вживає заходів, щоб британський уряд заборонив вивезти до Америки того історичного листа. Кравс переліцитував представника Плимуту в аукціоні на 100 англійських фунтів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Передчасні некрологи

Поразку колишнього віце - президента ЗДА Ричарда М. Ніксона у виборах губернатора стейту Каліфорнія комуністична і „прогресивна" преса ЗДА та інших країн світу прийняла з неприхованою втіхою, чи, точніше кажучи, із зловтіхою. З цього приводу дехто почав уже влаштовувати Ніксонові похорон, як громадському і політичному діячеві, стверджуючи нібито вже остаточний кінець його політичної кар'єри. Пожвавлену діяльність в цьому напрямку виявили передусім відкриті й замасковані комуністи на терені ЗДА, зокрема ті, що виступають під облудною назвою „прогресистів". Але найбільш характеристичним і цікавим виявом намагань „поховати Ричарда Ніксона" були однозгідні до подробиць у змісті, солідарні в тенденції й цілі і одночасні — 11-го листопада — виступ московської „Правди" і телевізійна промова колишнього службовця державного департаменту ЗДА, караного в'язницею за кривоприсягу, Алджера Гісса. Московська „Правда" надрукувала свій „некролог" з приводу програних Ніксоном виборів під назвою „Безславний фінал Ніксона і компанії", а за нею, чи пак за ТАСС'ом повторили цей мотив інші совєтські газети, пишучи про „поразку авантюристів і реакціонерів у виборах у ЗДА" і стверджуючи, що „виборці поклали край безславній політичній кар'єрі Ніксона" і „зробивши його політичним банкротом, поховали назавжди". З таким самим мотивом виступив, не зважаючи на протести громадянства, в американській телевізії обвинувачуваний свого часу у зраді державних таємниць Совєтам Алджер Гісс, який у своїй промові під назвою „Політичний некролог для Ричарда Ніксона" назвав цього державного мужа опортуністом, користолюбимцем і людиною, яка безславно програла свою кар'єру.

Своїми надиво однозгідними виступами і Москва, і централя комуністичного підривництва у ЗДА, і Алджер Гісс розкрили не лише причини програної Ніксона, але також і свої карти. Вони пригадали американцям і світовій опінії факти з політичної кар'єри Ніксона, що лягли в основу запеклої ненависти до нього комуністів. Це ж Ніксон одним із перших став у ЗДА до боротьби з комуністичною інфільтрацією, субверсією і шпигунством, розкриваючи всі аспекти тієї загрози для безпеки і свободи ЗДА. Це Ніксон, як член палатної комісії для справ антиамериканської діяльности, відіграв видатну ролю в засудженні Алджера Гісса, службовця державного департаменту, що під присягою заперечував свою зрадницьку, шпигунську роботу в користь Совєтів. І ще Ніксонові не може Хрущов забути його розброюючих відповідей у Москві на совєтські заяви і показухи.

Зловтіха комуністів з приводу поразки Ніксона спонукала американців призадуматися над безпосередніми причинами його виборчої програми в Каліфорнії. Як виявляється, це з Каліфорнії, ще в той час, як Ніксон був членом палатної комісії для справ антиамериканської діяльности, почався був „прогресивно" - комуністичний рух за зліквідування цієї комісії. З Каліфорнії виходили й виходять усі намагання усунути Едварда Гувера, переконаного і послідовного ворога комунізму, із становища директора Федерального Бюра Інвестиґацій. І це з Каліфорнії поширюється безупинна пропаґанда за те, щоб визнати комуністичну партію ЗДА, як леґальну політичну партію, рівнорядну з Республіканською і Демократичною. З цього погляду поразка Ніксона була цілком зрозуміла. Комуністи, „проґресисти" і збаламучені ними ліберали кинули всі засоби й сили, щоб „закінчити" політичну кар'єру М. Ніксона на терені Каліфорнії.

Проте, вся ця комуністична зловтіха й усі виписувані „проґресистами", Гіссом та „Правдою" некрологи для Ніксона передчасні. Реакція американського громадянства на зганданий виступ Гісса і на намагання кремлівських пропаґандистів „поховати Ніксона" доводить, що його репутація і престиж серед широких кіл громадянства, у політичних і пресових колах ЗДА високі і тривкі, що він, як політичний діяч активної і бойової вдачі, напевно відіграє ще видатну ролю в американському політичному житті, зокрема в боротьбі проти комунізму.

Особливий ювілей

Відзначування ювілеїв заслужених установ і людей належить уже до традицій американсько - української спільноти, ввійшло в її побут. Але більшість цих ювілеїв не переступає 50-річчя, бо саме 50 років тому життя української громади в Америці було найбуйніше в його організаційних проявах піонерських часів. Проте, це вже були плоди ниви, зораної і засіяної чверть сторіччя раніше. Тому то й цей рідкісний у житті американських українців 75-літній ювілей, що його в найближчу неділю, 18-го листопада, відзначатиме друга з черги українська католицька парафія в Америці, церква св. апп. Петра і Павла в Джерзі Ситі, заслуговує на окрему увагу.

Цю церкву - парафію зорганізував перший український католицький священик в Америці, о. Іван Волянський, восени 1887-го року, через три роки після приїзду до цієї країни і після заснування першої парафії в Шенандоа, в Пенсилвенії. В 1902-му році парафія збудувала собі церкву, яка стоїть і служить Богові та людям досьогодні. І хоч парафія й церква св. апп. Петра і Павла в Джерзі Ситі не належать до найбільших і замітніших, вони були одним із рішальних перших кроків, що ними українська спільнота в Америці вступила в історію. Першим бо парохом в Джерзі Ситі був ніхто інший, як справжній батько Американської України, о. Григорій Грушка, який у 1893-му році в своїм помешканні почав видавати „Свободу", що й стала тим „словом в началі" Американської України. В цьому ж мешканні о. Грушки, пароха церкви св. апп. Петра і Павла, яка сьогодні відзначає своє 75-річчя, відбулася перша „змова" на заснування Українського Народного Союзу в лютому 1894-го року. Тому 75-річчя невеликої парафії св. Петра і Павла в Джерзі Ситі можна уважати й 75-літтям благословення того, що можна б назвати духовим наріжним каменем Американської України.

Багато каламутної води пропливло за тих 75 років у недалекому Гудсоні. За той час американський континент покрився густою сіткою українських церков і парафій, народних домів, громад та організацій. Вплив на цей розвиток створення парафії св. апп. Петра і Павла в Джерзі Ситі 75 років тому безперечний і безсумнівний. Ця церковця була дослівно другим кроком на шляху до Української Католицької Метрополії в ЗДА, а її першому парохові о. Григорієві Грушці треба завдячувати існування Українського Народного Союзу, що, як могутній дуб, запустив глибоко в американську землю своє українське коріння, став початком зорганізованого у величну мозаїку творчого життя Американської України, для якої Джерзі Ситі стало некоронованою надгудсонською столицею.

Так то з Богом почалася з Джерзі Ситі Американська Україна і з Богом вона невпинно йде вперед, успішно перемагаючи чи оминаючи численні сциллі і харибди на своєму більше терням, ніж рожами, встеленому шляху. Тим то й 75-річчя парафії св. апп. Петра і Павла в Джерзі Ситі не є ще одним ювілеєм. Це — Ювілей з великої літери, Ювілей не тільки скромної церковці при вулиці Ессекс в Джерзі Ситі, але Ювілей передвісника Американської України, Ювілей непереможної, творчої сили, що її дає народові віра в Бога, справжній Ювілей творчих 75 років, що дає нам усі причини славитися нашим минулим і надіятись на велике майбутнє.

30,000,000 АМЕРИКАНЦІВ У ВІЦІ ПОНАД 65 РОКІВ

Урядові фахівці першого ж дня після виборів почали приготовляти законопроєкт про медичну опіку над старшими особами, який в січні уряд має знов внести до Конґресу. Як відомо, 87-ий Конґрес не зробив нічого для 17.500,000 осіб, у віці понад 65 років.

Журналіст Артур Герцоґ слушно заявляє в „Ню Йорк Таймсі", що не можна тепер говорити про старих людей так, як говорили кількадесят років тому, бо значна їх частина, переступивши 65-ий рік життя, все ще виглядає та почуває себе як здорові, працездатні люди. І тому цей журналіст радить називати не стариками, а „сеньйорами", ту групу людей, яка в 1980-му році становитиме в ЗДА коло 30-ох мільйонів і вже тепер творить одну четвертину американців, які беруть участь у виборах.

Але справа медичної опіки в рямках соціяльного забезпечення, навіть коли Конґрес її ухвалить, не розв'яже проблеми старших віком громадян, бо це дуже широка проблема.

Віце - президент Крайової Ради в справах старих осіб, панна Оллі Рендолл заявила, що треба відкинути невірне уявлення про „сеньйорів", як про людей, які у своїй масі є або „щасливцями", що відпочивають після тяжкої праці, або монстрами, що виступають у фільмах із серії Франкенштайна. Треба здавати собі справу з того, що велика більшість тих сеньйорів не хоче доживати віку в добродійних закладах, а воліє продовжувати такий спосіб життя, який вела до 65-го року.

Д-р Бернард Кутнер у своїй книжці: „500 понад 65" стверджує, що 85% старших осіб здорові духом і тілом і мусять жити серед громадянства також після відходу на емеритуру. Серед них є кілька груп.

Одних можна назвати експатріянтами: вони втікають з місця свого попереднього замешкання і виїжджають за кордон, якщо мають фонди, або принаймні до інших стейтів (Флориди, Арізони, Каліфорнії), куди за молодих літ не могли виїхати, бувши прив'язані до місця праці.

Ці переселенці - сеньйори повинні пам'ятати, що в різних стейтах існують різні умови для набуття права на публічну допомогу. Вони повинні знати, що, виїхавши на нове місце замешкання, можуть втратити право на публічну допомогу. Тому треба добре подумати перед тим, як змінювати місце побуту.

Не знати, який відсоток пенсіонерів утікає з великих міст на села та до містечок, де часто немає належної лікарської опіки. Можна гадати, що є їх небагато, як небагато є й таких, які, перейшовши на емеритуру, переїжджають на постійне замешкання до великих міст. Не є велике число й тих, які залишаються жити разом із своїми одруженими дітьми.

Найбільше пенсіонерів залишається жити на тих самих місцях, де пройшли їхні трудові роки. І це — найкраща розв'язка проблеми, бо оті „сеньйори" залишаються в оточенні приятелів, у тому середовищі, до якого віддавна звикли.

Дехто гадає, що пенсіонери гостро відчувають зміну в своєму бюджеті, але це не відноситься до всіх, бо є серед них чимало й таких, які на старості літ вже не поклоняються всесильному доларові і з поблажливою усмішкою дивляться на молодих, що переціннюють матеріяльні блага.

65-ий рік не є в дійсності тим порогом, за яким починається нова доба в житті людини. Це у Бісмарковій Німеччині визначили в 1879-му році той рік, як рік переходу на емеритуру. Але тоді пересічний вік людини був коротший, і тепер роком переходу на емеритуру мав би бути 75-ий рік.

Пересічний пенсіонер мусить вчитися жити скромно. Робітник, який заробляв місячно $400, дістає $128 емеритури. Один з п'ятьох пенсіонерів має річний прибуток менший як $1 000, а половина подруж - пенсіонерів має менше як $3 000 річно. Небагато старших людей посідають якісь реальності, дві треті мають свої мешкання, але вартість їх така мала, що серйозна недуга з'їдає все це майно.

Цікаво виглядає старший вік людини з психологічної точки зору. Соціолог Дейвід Рісмен поділяє старших людей на три психічні групи: автономістів, пристосуванців та невдах.

Автономісти не втрачають активности і творчого духа навіть тоді, коли старіються фізично. Пристосуванці, тобто люди, які вміють пристосовуватися до обставин, які скріплюють себе на дусі своїм становищем, владою або престижем, — мусять і після переходу на емеритуру знайти собі щось, щоб їх підносило на дусі.

Серед старших людей є поважна кількість невдах, які переставши працювати, не вміють пристосуватися до довкілля. Тих людей повсякчас пригноблює думка, що вони вже ні до чого нездібні. Вони, немов ті переміщені особи, не знають, до чого взятися, і внаслідок цього почувають себе нещасливими.

Деякі соціологи кажуть, що стара людина має поволі ліквідувати свої зв'язки із світом, щоб їх остаточно зірвати в моменті смерти. Інші науковці займають протилежне становище, кажучи, що старі люди до самої смерти подібні до молодих, і тому їхній спосіб життя не сміє бути інший.

Коли погодимось із твердженням цих науковців, то мусимо подбати про те, щоб спосіб життя старих людей, число яких з кожним роком зростає, було якнайбільше подібне до того життя, яким вони жили перед постарінням.

ДИВУЮСЬ РАНКОВІ...

Дивуюсь ранкові... В промінні,
Мов зачарована, стою.
Щодень, щоніч вбрання
осіннє
Міняє барви у гаю.

А юний ліс шепоче казку,
Мрійливу казку весняну...
З озер холодних згонить
ряску
І синь на дно кладе ясну.

Я в ліс заходжу, як в покої,
Привільно й тихо, як вві сні,
Кленові арки наді мною
Роняють зорі вогняні.

Блакитний клаптик небосхилу
Між віти берести вплели.
А ми ж цей гай самі садили...
Цей храм зелений самі звели.

Надія ПРИХОДЬКО

ЩЕ ПРО „РЕГАБІЛІТАЦІЮ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ"

Вміщена у „Свободі" з 9-го жовтня стаття „Рильський регабілітує українську пісню" викликала досить широку реакцію. І це зрозуміло з огляду на саму особу Рильського і на порушену ним — чи через нього — справу.

Як і треба було сподіватися, „прогресисти" в своїй нюйоркській газетці найбільше обурилися проти мене, автора цієї статті, за те, що з приводу виступу Рильського я „скиглю і закликаю еміґрацію до насторожения". „Націоналістам, — пишуть «прогресисти», — якби вони були справді щирими друзями українського народу, є всі підстави радіти". Виступ Рильського називають вони „документальним свідченням дальшого процесу бурхливого розвитку української культури взагалі, а музикальної зокрема". Зрештою, від тих високих „патріотичних" слів переходять вони до брутальної лайки на адресу тих же націоналістів, уживаної хіба в совєтській пресі. Бож на те вони й „прогресисти"....

В телефонічних розмовах прийшлося вислухати докори і від чесних, але надміру вразливих людей, які закидали мені необ'єктивність супроти Максима Рильського, що, мовляв, „робить тепер на Україні велике діло, використовуючи сприятливу політичну ситуацію". Це були розмови в площині так званих „реалітетів" — фантастичних образів, уроєних в ностальґічному розумуванні.

А оце і в „Свободі" з 14-го листопада появився лист до редакції п. В. Витвицького, який пише, що я поставився до статті М. Рильського надто критично і несправедливо. „Що радить Рильський музикам - виконавцям? — запитує п. Витвицький і відповідає на це питання: — Не вміщувати у своїх програмах тих самих утовчених номерів, знайомитися якнайширше з творчістю різних композиторів, в тому й менше популярних ... не цуратися й давніх творів ... вивчати й виконувати сьогочасну новітню музику, чужу й українську". Проф. В. Витвицький вважає, що „стаття Рильського заслуговує на те, щоб зацікавлені музичними справами її не тільки прочитали, а й у хорових гуртках продискутували".

Проф. В. Витвицький уважно прочитавши статтю „Рильський регабілітує українську пісню", не міг не звернути уваги на мій висновок у тій частині, де Рильський подає ці рекомендації. А сказано там дослівно таке: „Очевидно, не можна не погодитися з усім тим, що твердить тут Рильський. У великій мірі його завваги можна було б звернути й до музичного світу на еміґрації".

Якщо тільки це мав на увазі автор листа, то ніяких розходжень у цій справі зі мною він не має. Але чому ж я „надто критичний і необ'єктивний"? І який тоді сенс заголовку статті: „Рильський регабілітує українську пісню"?

Згадані вище рекомендації Рильського — це тільки початок його статті в „Радянській Україні". Далі він пропонує не що інше, як — привернути всі права досі заборонюванним на Україні колядкам і щедрівкам, всі права гнаній і переслідуваній від перших років існування совєтського режиму українській духовній музиці. І це — заявив я — повинно насторожити українську еміґрацію.

Зайвим було б повторювати тут усе те, що кожного дня читаємо ми в українській та американській пресі, що чуємо від живих свідків: про сумну дійсність на Україні в ділянці церковно - релігійній. Десятки вже в останньому часі закритих церков і монастирів, численні судові процеси проти священиків і вірних, обвинувачуваних у найтяжчих злочинах — це лише короткі, сухі слова, за якими криється ота чорна дійсність. Саме тепер антирелігійний похід на Україні доходить кульмінаційної точки. Зрештою, в тому ж числі „Свободи", де вміщено лист проф. Витвицького, видруковано коротку розвідку П. Оксаненка п. з. „Антирелігійна цензура українських пісень". З тієї, спертої на конкретних фактах, розвідки виходить, що совєтські цензори в 1962-му році викидають уже із збірок народних пісень слова „Господь", „Бог", „молитва", „молитись" та ін., які дозволялося друкувати ще в збірках, виданих у 1958 році.

І ось саме тому „регабілітація" Рильським духовної, церковної, релігійної української музики — не тішить, а непокоїть і насторожує. Бо щось воно з тим не так. В совєтських умовинах годі припустити, щоб Рильський — дармащо він тепер персона ґрата в науковому, літературному і культурно-громадському житті СССР — відважився на власну руку взятися до цієї далекосяглої справи. Натомість можливо, що якраз йому, як представникові старої, винищеної української еліти, як членові компартії і запропонували, чи пак „попросили", виступити з такою нібито приватною ініціятивою. При цьому можна думати, що „визначний поет, людина, яка від ранніх літ жила в музичній атмосфері", — як слушно завважує проф. Витвицький, Рильський писав свою статтю в найкращій інтенції. Але годі припускати, що такі самі інтенції мали ті люди, які запропонували, чи пак попросили його ту статтю написати, або вже написану ним статтю, дозволили видрукувати.

Ті люди, що сидять у Києві в будинку ЦК КПУ, думають не про те, щоб привернути українському народові його оригінальні мистецькі скарби, а про те, щоб той нарід знівелювати, „злити воєдино" з російським народом. Вони мають для цього вже й опрацьовані докладно пляни. І повірити їм — це значить перестати вірити в свій нарід, який ті пляни заперечує.

Логічний висновок з усього цього я й подав у своїй статті. А звучав той висновок приблизно так: московські окупанти збираються також і колядки та щедрівки, також і українську духовну музику, відповідно спрепаровану, з відповідним „нейтральним" текстом, запрягти на службу комунізмові, не маючи сили їх знищити.

В. С-ко

Леонід Полтава

ЛИСЕНКІВСЬКІ КОНЦЕРТИ

За традицією ми звемо Івана Котляревського батьком української літератури, але, ясна річ, був він лише прелюдією до Тараса Шевченка. Такої прелюдії не мав батько української музики — Микола Лисенко. Ні Бортнянський, ні Ведель, сини своєї доби, не вникали в народну пісню, хоча деякі мотиви її відчутні у творчості перших композиторів - українців. Микола Лисенко не мав предтечі.

Явище майже унікальне: не композитор, а поет надхнув Миколу Лисенка, як композитора і співця української душі. Ним був Тарас Шевченко. Не даремно М. Грінченко писав про одну з лисенківських пісень на шевченківський текст: „Не знаєш, де кінчиться поема і починається музика"...

Унікальність Миколи Лисенка слідна у всьому.

Лише на 16-му році життя, завдяки „Кобзареві", він усвідомив свою національну приналежність.

Студент - природник харківського, а потім київського університетів, — він живе музикою, захоплюється народними піснями, ходить у народ, записує пісні. Він зібрав і записав на ноти понад 500 українських народних пісень.

У Києві, на знак протесту проти заборони валуєвським циркуляром українського слова, — він організує концерт, на якому українські пісні співають ... французькою мовою.

Микола Лисенко, як студент лайпціґської консерваторії, виступає у Празі з фортепіяновим концертом і виконує українські народні мелодії, викликаючи захоплені відгуки чеської й австрійської преси.

Він закінчує консерваторію за два роки, хоча курс її розрахований на чотири. Він організує український хор і з блискучим успіхом виступає в Петербурзі, заглушаючи і затемнюючи красою української пісні цокіт і велич „мідного всадника", Петра І...

Збагнувши головну особливість української народної пісні — її поліфонічність, Микола Лисенко підніс до вершин цю щасливу особливість нашого слуху й серця — чути відразу кілька музичних ліній, що, сплітаючись, творять оту вічну „славу України", як сказав Т. Шевченко.

Микола Лисенко писав на слова різних поетів. Але без Т. Шевченка не було б Миколи Лисенка. Важко знайти в історії світової музики кілька паралелів до цієї подивугідної співпраці поета і композитора, що мала на собі сліди громадської, а навіть і політичної співпраці. 54 сольоспіви на слова Т. Шевченка в збірці „Музика до „Кобзаря" дають солістам змогу виконувати три великі концерти одного композитора на слова одного лише поета! Баритон Теодор Терен, який співатиме 24-го листопада у Філядельфії, дуже добре робить, даючи суцільний концерт з „Музики до „Кобзаря", бо наглядно продемонструє велич і неповторність Миколи Лисенка, як це блискуче демонстрував наш видатний тенор — Мирослав Скала - Старицький в Европі.

До речі, про українців у Західній Европі. Лисенкові концерти там не сходять з українського кону. Зразковий концерт влаштували українці в Парижі, де виступали М. Скала, А. Вирста і Л. Горницький. Організатори концерту подбали про те, щоб концерт був не лише для нас, для нашої „хати", а й для Франції — запрошені заздалегідь представники французької преси, телевізії, радіо рознесли славу української пісні та імени Миколи Лисенка по Европі.

Не можна співати „Гетьманів" чи „За думою дума" в Українській ССР — нехай же гримлять вони у всьому світі — від Австралії до Арґентини, від Франції до Америки з близьким концертом СУХА у Ню Йорку.

Нехай ідуть великі посланці вільної України і вільної людської творчости — Тарас Шевченко і Микола Лисенко — всією земною кулею, якщо не мають права іти землею українською. З чужих - чуженець вони ще прийдуть в Україну, бо Земля не лише крутиться, а вона ще й кругла.

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(35)

Міркуючи, яку зараз найкраще застосувати тактику до чоловіка, вона вирішила, що поцілунки й обійми, які допомагали в таких випадках раніш, — зараз небезпечні. Краще побільше валеріянових крапель у слова і чогось такого, що невтралізувало б терпкий присмак їхньої нічної розмови.

— І, мабуть же, марно проїздився? Нічого особливого й не було? — спитала вона, додаючи до свого голосу інтонації жалю і співчуття.

— Ні, було... — тихо відповів Олександер Іванович, шукаючи на вішаку вільного гачка повісити кепку.

Ніна Олександрівна зідхнула.

— Одначе, соловей піснями не буде ситий, — похопилась вона і встала з стільця. — Та я, власне, вечеряв уже...

Олександер Іванович стомлено потер долонею чоло.

— Чим же тебе годували? Пловом, звичайно, якого ти не їси! Дурниці! — і вона швидко пішла на кухню.

Олександер Іванович оглянувся по кімнаті. Все було звичайно, як і завжди: трюмо, двоспальне ліжко, шафа, мольберт, малюнки дружини на стіні... І все ж він не міг позбутись дивного враження, — ніби не до своєї квартири, а до чужих людей зненацька зайшов він такої пізньої пори. І тепер, коли вийшла господиня, треба було поміркувати, як повести себе далі...

В кутку коло стіни засміявся уві сні Вася і замовк. Олександер Іванович тихенько підійшов до дитячого ліжка і крізь напнуту на бильцях марлю глянув на свого хлопчика. Малий вивернувся, відкинувши далеко набік руку, і усміхався. Може, вві сні він бачив свого татка? Або вчувалося йому бабусине „горосю-бобосю"?.. І ясний, безтурботний сон його сина нарешті повернув Олександрові Івановичу давнє відчуття свого дому.

Коли Ніна Олександрівна принесла з кухні накриту тарілкою сковороду й забряжчала в шафі, виймаючи виделку й ножа, він почував уже себе цілком удома, в своїй сім'ї.

— Ми з Одаркою Пилипівною приготували для тебе сьогодні фаршовані помідори, — сказала Ніна Олександрівна, знаючи, що байдужий до кулінарних витворів своєї матері чоловік усе ж віддає перевагу цій страві.

Рівна поведінка дружини, позбавлена навмисне розпаленої пристрасти, як того з досвіду боязко чекав Олександер Іванович, заспокійливо впливала на нього. Йому й справді почало здаватись, що не було ні прикрої сцени вчора, ні тяжких думок сьогодні. І, на подив самому собі, він охоче почав їсти политі сметаною печені помідори.

Олександер Іванович поволі розговорився, сказав, що цими днями сподіваються приїзду нового завідувача обласного відділу охорони здоров'я, який, мабуть, завітає і до них. Ніна Олександрівна сіла колінами на стільця і, спершись ліктями на стіл, уважно слухала.

— А він — росіянин чи узбек? — поцікавилась вона.

— З прізвища видати — узбек: Ходжаєв.

— Ну, значить, такий же дебіл, як і Ахметджанов!

— Навпаки, Ахметджанов — тільки фельдшер, а це — хірург. І, кажуть, хороший, навіть ставши завідувачем, не кидає практики. В обласній лікарні він і тепер часто робить складні операції.

— Чого-чого, а узбека-лікаря, та ще хірурга або гінеколога, я собі не уявляю!

— Ну, чому ж? — заперечив Олександер Іванович. — Є в узбеків і добрі лікарі, є інженери, аґрономи...

— Знаєш, кожному народові дано щось своє: китайці розводять чай, цигани ворожать, євреї торгують...

— Що ти, що ти! — перебив її Олександер Іванович, силкуючись не втратити такту. — Бачиш, Ніно, тобі треба...

— Треба реально, а не з книжок і газет дивитись на речі! — перебила із захватом Ніна Олександрівна. — Я припускаю ще з узбека вчителя, артиста, навіть поета, хоч, кажуть, вони нудно пишуть, але лікаря, інженера, маляра — ніколи! Щоб я довірила узбекові своє здоров'я! Та ні в якому разі!.. Це просто не личить їм.

„Безглуздя!" — хотів сказати Олександер Іванович, бачачи, що дедалі в ліс, то більше дров, але йому стало шкода тої химерної злагоди й родинного затишку, що їх так важко повернув він собі сьогодні, тому стримався і тихо сказав:

— Це, Ніно, наївно.

Ніна Олександрівна встала з стільця, щоб було зручніше сперечатися, і тільки но хотіла розкрити рота, як з двору крізь відчинене вікно, запнуте марлею проти москітів і комарів, почулося собаче виття.

— Бр-р, як неприємно виє! — мерзкло, мов від холоду, здригнулась плечима Ніна Олександрівна. — Аж моторошно якось... І навіщо тримають у дворі цю потвору.

Олександер Іванович встав з-за столу й підійшов до вікна. Крізь марлю було тьмяно видно посередині двору Жучку, що витягала до місяця морду і вила. Ніна Олександрівна тривожно подивилась на Олександра Івановича і, прислухаючись до виття, пошепки промовила:

— Це, здається, щось недобре віщує...

— Пусте! — сказав Олександер Іванович, якому, проте, ставало теж недобре на душі від того розпучливого собачого плачу, і, щоб розвіяти це гнітюче враження, неначе справді передчуття чогось лихого, що чимраз дужче заповнювало кімнату, він удавано засміявся. — На приїзд Ходжаєва виє. Влетить мені від нього за якусь дурницю по саму зав'язку!

Та це не заспокоїло Ніну Олександрівну. Вона сумнівно похитала головою і голосно спитала до другої кімнати, де спала свекруха:

— Що це означає, Одарко Пилипівно, коли собака так виє?

Стара таки не спала. Видимо, й вона прислухалась до того виття, бо одразу ж відповіла:

— Це на нещастя — пожар або смерть чиюсь...

— От бачиш! — сказала, повернувшись до чоловіка, Ніна Олександрівна, цілком погоджуючись цього разу з свекрухою. — Мені страшно, Сашуню... — прошепотіла вона, боязко тулячись до чоловіка.

— Дурні забобони! — навмисне голосно сказав Олександер Іванович, щоб порушити густу тишу, серед якої особливо виразно чулося сповнене безвихідної туги собаче виття й скребло по душі, — Я прожену її зараз! — і він широкими кроками вийшов з кімнати.

Серед двору, жалібно підібгавши хвоста й скулившись, немовби її трясла трясця, стояла Жучка й вила на місяць.

— Пішла геть, Жучко! Я т-тобі!..

Л.М.Клюб в Едмонтоні вшанував пам'ять Т. Осьмачки

Літературно - Мистецький Клюб в Едмонтоні влаштував 7-го жовтня 1962 р. в залі ім. М. Грушевського літературний вечір, присвячений світлій пам'яті Тодося Осьмачки. З цікавою доповіддю про життєвий і творчий шлях поета виступив Ю. Гаморак. Зі споминами про поета виступали теж М. Лучкович, перекладач роману „Ротонда душогубців", та Е. Слонівський. Уривки з творчости поета читали О. Черненко й Н. Жмурко. — Програмою вечора проводив д-р Яр Славутич.

(Б. М.)

• Папа Іван XXIII інтервеніював у користь приспішення праці Вселенського Собору Католицької Церкви. Він надав право кожночасному головуючому на засіданнях Собору кардиналові обмежувати дебати над кожною справою, що є на денному порядку Собору, якщо вважатиме, що це потрібно для приспішення нарад. На Соборі обов'язує від початку обмеження промов до 10-х хвилин. Впродовж перших 13 засідань все ще не вичерпано дебат над першою з 70-х справ, що є на денному порядку, а саме — різними проблемами Богослужби.

• Джордж Бравн, „поміркований" соціяліст з британської Партії праці, переміг свого співпартійця Гаролда Вілсона, з лівого крила партії, у виборах на заступника голови парляментарної фракції тієї партії, Гю Гейтскелла.

З НАШИХ БУДНІВ

НОВИХ ДАВАЙТЕ ПІСЕНЬ!

„Ой, наступає та чорна хмара..."

Всі, мабуть, знають цю улюблену пісню нашого знаменитого Єка — Едварда Козака, яку можна б теж назвати бідняцький гимн. Задушевна, навгроєва пісня! В ній співається про те, як то збиралась бідна гомота до коршми гуляти, як славно вона гуляла і які трунки випивала:

„Пили горілку, пили наливку,
Ще й мед будем пить!
А хто з нас, братця,
буде сміяться
Того будем бить!"

І справді: дуку-багача, що відважився насміхатись з того народного гуляння, „взяли за чуб, за руку" і добре натовкли в спину!

„Ой, не йди, превражий сину,
Де голота п'є!"

Це, звичайно, ділялось в давні-прадавні часи, коли ще були в краю багачі і дуки, коли народ двигав на своїй шиї панське і царське ярмо. Проте і в люте время капіталістичного гніту бідняки, чи там „голота", як співається в „Чорній хмарі", погуляли не раз на славу та й ще дукам-куркулям губи нам'яли і боки повідбивали.

А як виглядає таке народне гуляння тепер, скажемо, в 45-ті роковини „великої жовтневої революції", коли щасливий радянський народ знаходиться на порозі до неосяжних висот комунізму?..

Як виглядає, то зараз побачимо з цього оригінального листа з Рідного Краю, з села і від особи, добре знаної авторові цих рядків...

„Вихідний день, тобто неділя починається звичайно по полудні. На „шкілці" в нас побудований новий сельмаг (сільський магазин) і за ним, попід деревами, розсідаються хлопи та й п'ють горілку аж до вечора. Жіноцтво тільки через паркан заглядає, хіба котра відважніша, то підходить ближче і забирає свого чоловіка додому.

В осібній групі п'є начальство, руководячі органи села. До них звичайні смертельники не сміють підступати, хіба щоб поставити їм яку півлітрину. Випивше начальство ще й потім наб'є, кого хоче, а потурбований, якщо пожаліється, то відсидить ще 15 днів"...

Так гуляє народ за царя Микити! Обернулись, значиться, комета хвостом і настала соціялістична справедливість: колись бідна голота била в шию дуків-багатіїв — тепер, за соціялізму, нові дуки — „руководящі органи села", б'ють в шию колгоспну голоту та й ще до криміналу замикають!

Нових складайте пісень, радянські поети - орденоносці! Нових пісень давайте, що оспівували б новий побут українського села — „щасливий і радісний!"

Ікер

ПРЕЗИДЕНТ І ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ,
Президія і Виконавчий Орган Української Національної Ради і Представництво В. О. УНРади в США

з глибоким сумом сповіщають,
що 11-го листопада 1962 року, після довгої і тяжкої недуги помер

бл. п.

Дипл. Інж., Член Української Національної Ради, Заступник Голови та Керівник Ресорту Фінансів Виконавчого Органу Української Національної Ради, Член Ц. К. Української Революційно-Демократичної Партії,

✝

Федір Петрович ПІГІДО

Своє життя Покійний віддав Батьківщині та справі її визволення.
Хай же чужа земля буде Йому легкою.

•

Похорон відбувся в четвер, 15-го листопада 1962 року у Мюнхені.

ВІЧНАЯ ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

✝

З глибоким жалем повідомляємо,
що дня 27-го жовтня 1962 р. в Битові, Польща відійшла у Вічність наша Найдорожча
МАМА і БАБУСЯ

бл. п. Стефанія з Сімяновичів ГАМЕРСЬКА

Покійну поховано на місцевому цвинтарі, побіч молодшого сина ЯРОСЛАВА-АЛЕКСАНДРА.

Горем прибиті:

ОКСАНА — донька з чоловіком і сином у Рідному Краю
БОГДАН — син
ГЛІЯ — синова
КААРЕЛЬ-БОГДАН, ОРЕСТ-ЯРОСЛАВ — внуки

PACKAGES SERVICE

РОЗШУКИ

Пошукую адреси Віл. Пані, вдови бл. п. д-ра СТЕПАНА ШУХЕВИЧА, у важній справі. Хто знав би, або Вона сама, прошу ласкаво писати на адресу:
Theodore SEMAKOWSKY
S. K. J. Ranch
Ahwahnee, California
Редакції в Німеччині прошу про ласкавий передрук.

Кость ЛЕВЧАК пошукує свого стрийка ЛУЧКУ ЛЕВЧАКА з дому КАВАНКА, який прибув до Америки перед першою світовою війною. Лучка Левчак походить зі села Полонна, пов. Сянік. Прошу пошукуваного і тих, хто знав би його адресу, писати до:
K. LEWCZAK
30-56 45th Street
Astoria 3, L. I., N. Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ
Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 18-го ЛИСТОПАДА 1962:

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Збори Т-ва „Любов", Відд. 45, в годинах 12:00-1:30, в домі Т-ва Горожан, при 847 N. Franklin St. Пригадуємо членам, що секретар Відділу є присутній кожної неділі, в тому самому часі й місці. — М. Сеник.

НЕДІЛЯ, 9-го ГРУДНЯ 1962:

ОЛІСН, Н. Й. — Річні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 363, в год. 2:00 по пол., при 1003 Врук. вул. — Управа.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!